

U RIJEČI HRVATSKOJ

(Ana Ćavar – Jadranka Nemeth-Jajić /ur./, *U riječi hrvatskoj. Zbornik posvećen Vladi Pandžiću*, Hrvatsko filološko društvo i Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2018.)¹

Ovaj zbornik radova nastao je nakon znanstvenog kolokvija – Okruglog stola posvećenoga redovitom profesoru Vladi Pandžiću, uglednomu kroatistu, jednomu od najistaknutijih teoretičara nastave hrvatskoga jezika, književnosti i jezičnoga izražavanja, u povodu njegova sedamdesetog rođendana i punih trideset devet godina rada kao sveučilišnoga profesora. Svečaru u čast, skup je priredio Odsjek za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Održan je 3. lipnja 2016. u Konferencijskoj dvorani Knjižnice Fakulteta. Već broj prijavljenih tema i sudionika, koji su se rado odazvali pozivu, na čemu im i u ovoj prigodi zahvaljujemo, svakako je priznanje profesorovu radu. Zbornik okuplja na skupu izložene radove, ali i nekoliko naknadno zaprimljenih priloga kolegica i kolega profesora Pandžića, dugogodišnjih suradnika i dragih prijatelja koji nisu mogli nazočiti, a željeli su pridonijeti obilježavanju tako značajnog događaja u osobnom i profesionalnom životu. Na priložima i njima zahvaljujemo.

Tijekom višedesetljetne znanstvene karijere profesor Pandžić bavio se raznorodnim temama. Širinu profesorovih znanstvenih i stručnih interesa najbolje prikazuje njegova nadasve heterogena bibliografija koja je u mnogim aspektima nezaobilazan dio svakog ozbiljnijeg bavljenja različitim kroatističkim temama, a osobito onima vezanim uz teoriju nastave hrvatskoga jezika. Većina je važnijih tema profesorova opusa obuhvaćena i radovima okupljenima u ovome zborniku. Osim dojmljive bibliografije prof. dr. sc. Vlade Pandžića i pisane inačice na skupu održanoga govora Srećka Tomasa svi su ostali prilozi, njih dvadeset jedan, razvrstani u četiri tematske cjeline. U prvu cjelinu uvršteni su radovi koji se bave profesorovim metodičkim i drugim kroatističkim prinosima. Šimun Musa i Mirela Šušić u svojem radu ističu zasluge Vlade Pandžića

¹ Autorice objavljuju ovaj prikaz kao „Predgovor” u tome zborniku. Glavni urednik bio je protiv objave i u časopisu „Hrvatski”, ali Uredništvo je odlučilo drugačije.

ća u afirmaciji školske recepcije književnosti te njegov doprinos razvoju toga i danas u nastavi poticajnog pristupa. Marko Tokić pruža uvid u dosege Pandžićeva istraživanja recepcije književnoga stvaralaštva Antuna Branka Šimića, dok Ana Pintarić vraća pozornost na razloge trajne zaokupljenosti prof. Pandžića književnim djelovanjem, životopisom i književnom ostavštinom A. B. Šimića rekonstruirajući aktivnosti koje je poduzimao u borbi za istinu o tome znamenitom hrvatskom književniku. Kao metodičar prof. Pandžić sustavno se bavio jezičnim izražavanjem, a njegove doprinose tom području, osobito istraživanju povijesti učenja i poučavanja govornog i pismenog izražavanja, u svojem radu prikazuje Karol Visinko. Bogatu udžbeničku produkciju Vlade Pandžića – autora i suautora čitanaka, jezičnih udžbenika i udžbenika jezičnoga izražavanja, prikazuju i raščlanjuju tri rada. U radu Jadranke Nemeth-Jajić donešen je sintetski pregled svih profesorovih udžbenika, Goran Novaković, kao suautor čitanaka svjetske književnosti, opisuje i obrazlaže neke postupke i odluke u njihovu oblikovanju, a Ana Ćavar, u svjetlu suvremenih spoznaja o procesu ovladavanja inim jezikom, analizira Pandžićeve udžbenike inojezičnog hrvatskoga. Gea Cetinić u završnom prilogu prve cjeline Zbornika piše o svojoj višedesetljetnoj suradnji s profesorom Pandžićem na stručnim ispitima, koji čine velik a manje vidljiv dio stručnoga rada metodičara.

Drugu cjelinu, naslovljenu *Osobno intonirani zapisi i sjećanja*, čine tri priloga. Istaknuti slovenski i albanski metodičari, Jože Lipnik i Mazlome Kumnova, sagledavajući svoju profesionalnu i prijateljsku suradnju s prof. Pandžićem, pružaju i obilje vrijedne kulturološko-povijesne građe slovensko-hrvatskih i albansko-hrvatskih prosvjetno-kulturnih veza. Nekadašnji profesorov student Danijel Kralj (slijepi pjesnik) prisjeća se pak svoga književnog afirmiranja kada mu je upravo profesor Pandžić bio poticatelj i potpora u objelodanjivanju pjesničkih ostvaraja.

Treću cjelinu – *Prostor kao sjećanje*, otvara čestitka fra Žarka Ilića upućena prof. Pandžiću. Prilozi u toj cjelini, fra Ante Marića o franjevcima i školstvu u Hercegovini i don Ilije Drmića o glagoljašima na *hercegobosanskim prostorima*, svojevrsni su podsjetnik na bosanskohercegovačke teme kojima također pripada istaknuto mjesto u znanstvenom opusu Vlade Pandžića.

U četvrtoj su cjelini okupljeni radovi o aktualnim metodičkim temama od osnovnoškolske do visokoškolske nastave. Motrišta su različita, teme raznovrsne i bitne. Polazeći od kontrastivnog pristupa pouča-

vanju standardnomu jeziku, na primjeru kajkavskoga narječja, Tamara Turza-Bogdan prikazuje istraživanje kojim su se ispitivale metodičke kompetencije studenata učiteljskoga studija u osmišljavanju i oblikovanju problemskih i kontrastivnih zadataka namijenjenih učenicima mlađe školske dobi. O empirijskim istraživanjima provedenima na uzorku učenika petog razreda devetogodišnje osnovne škole u susjednoj Bosni i Hercegovini izvješćuju Sanja Soče, koja je ispitala mogućnosti poticanja i razvoja kritičkog čitanja, i Lejla Ovčina, koja je ispitala učenička postignuća u čitanju s razumijevanjem. Josip Miletić donosi rezultate istraživanja kojim su ispitane preferencije učitelja hrvatskoga jezika pri izboru udžbenika, a Vesna Bjedov prikazuje istraživanje primjene društveno-radnih nastavnih oblika u srednjoškolskoj nastavi gramatike. Marko Ljubešić usustavljuje mogućnosti aktualizacije tekstova starije hrvatske književnosti te navodi zanimljive i poticajne prijedloge aktualizacije Hektorovićeve spjeva *Ribanje i ribarsko prigovaranje*. Visokoškolskom nastavom hrvatskoga jezika na studijima nejezičnog usmjerenja, inače rijetko istraživanom temom, u svojem se radu bavi Anđela Milinović-Hrga. Zbornik zaključuje tekst Ivana Janjića koji s motrišta srednjoškolskog nastavnika Hrvatskoga jezika donosi osvrt na prijedlog kurikula nastavnog predmeta Hrvatski jezik.

U cjelini uzevši, Zbornik uvelike premašuje prigodničarsku namjenu te predstavlja značajan doprinos znanstvenim disciplinama kojima su prilozi tematski okrenuti, a vrlo heterogen i bogat opus profesora Pandžića, jednoga od najproduktivnijih domaćih metodičara, pokazao se i kao plodno polazište u promišljanju suvremene teorije i prakse nastave hrvatskoga jezika.

Ana Ćavar
Jadranka Nemeth-Jajić